

ŽELEZNIČAR.

Glasiło „Strokovnega društva železničarjev“
za Slovenijo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo
se nahaja v Ljubljani, Selenburg, ul. 6.

Naročnina:

za celo leto K 19:20
za pol leta „ 9:60
za četrt leta „ 4:80
Posamezna številka K 1:60.

Štev. 9.

V Ljubljani, 1. marca 1921.

Leto XIII.

Za enotno stanovsko organizacijo.

Takoj po zlomu centralnih držav, so železničarji neglede na njih politično mišljenje, zavedajoč se odgovornosti napram novi državi, storili vse, kar je bilo mogoče, da preprečijo nevarnost, ki je pretila Jugoslaviji od vračajoče se soške armade. Železničarji so takrat opravljali po 30—45 urno nepretrgano delo in to pod najneugodnejšimi prehranjevalnimi razmerami. Le ena misel je bila pri njih gonilna sila, da delajo za svoj narod in s tem za svoj lastni dobrobit.

Gospodje predstojniki niso mogli prehovati poštenost in patriotično delo tega osobja. Tedaj se je sprožila tudi misel po enotni železničarski organizaciji. Ker v narodno ujedinjeni državi niso potrebne po narodnosti razdeljene organizacije.

V to svrhu sklicani razgovori, so imeli ta uspeh, da se je v principu sklenilo pristati na enotno organizacijo. Zatem je bil sklican shod, ki naj definitivno reši to za železničarje tako važno vprašanje. Ali doživeli smo veliko razočaranje. Nastopilo je nekaj neodgovornih elementov, ki so s svojo demagogijo preprečili ta sporazum. In od takrat je šel še dalje ta razkol.

Svetovna vojna je prinesla delovnemu ljudstvu nepregledno nesrečo; pahnila ga je v uboštvo, katerega se v mirnih časih ni zavedalo in vcepila je proletarijatu neko posebno vrsto nezadovoljnosti. Proletariat se je nadejal hitrega izboljšanja bednega položaja. Ker se pa položaj ni izboljšal, ampak še zelo poslabšal, je masa obupala sama nad seboj.

Iz vzhoda pa so prihajale vesti o svobodni sovjetski Rusiji, slavospevi ruski revoluciji, poročila o najboljših časih, ki so zavladali tam.

Te vesti so proletarijatu kazale tako zaželjeno pot — svobode. Govori in razprave tistih in današnjih dni nam kažejo, da je vera v rusko revolucijo in po njej doprineseno odrešenje proletarijata večja od vere v samega sebe. Zato smo pa tudi vselej in povsod mogli opazovati, da tam, kjer je med maso zavladala ta vera, je ponehalo pravo delo v organizacijah, ker je vse pričakovalo takojšnje rešitve potom revolucije.

Ali medtem časom, ko so se križem po delavskem časopisju prinašale razprave o mogočnosti in nemogočnosti revolucije, je nastopila buržoazija, ki se je polastila vlade v Jugoslaviji, z vso silo. Spoznala je trenotek, v kojem ima delavstvo dovolj opravila, da ureja svojo armado, ki se je needina razpršila.

Zaloška cesta, ukinjenje 8 urnega delovnika za male obrate. Naredba proti „državi nevarnim elementom“ in preganjanje delavstva sploh. Naredba o militarizaciji železničarjev in rudarjev v slučaju štrajka. Odpust železničarjev radi stavke črne liste. Zahteva vladne kontrole nad delavskimi strokovnimi organizacijami. Pripravlja se tudi reorganizacija delavskih sindikatov po vladnih naredbah. Poleg vsega še nešteto krivic nad vsakim posameznim delavcem, ki jih je izvajal kapitalist.

Danes se nahaja delavstvo specijelno v Jugoslaviji v obrambi proti nasilju vladajočih, ki so porinili delavstvo na rob propada, ki meji na suženjstvo.

Ali delavstvo, ki je še nedavno upalo na odrešenje po ruskemu boljševizmu, se probuja. Mase zapuščajo trumoma komunistične organizacije vračajoč se k socializmu, ker so se uverile, da komunistična stranka danes ne more izpolniti svojega programa, niti v

pogledu na revolucijo, še manj pa v pogledu na praktično izvedbo svojega programa. Proletarska revolucija je beseda, ki označuje napad delavnega razreda na posedujoči; ker se je pa zgodilo danes v Jugoslaviji ravno nasprotno, tako, da je posedujoči razred napadalec, je geslo po Moskvi proklamirane revolucije precej otemnelo. Da vodi komunistična internacionala samo napadalni boj, je razvidno iz tega, ker v njenem programu ni stene, na katero bi se naslonil proletariat, ki se mora braniti. Geslo komunistične internacionala: Zmagati ali „umreti“ je škodljivo in popolnoma napačno. V obupnem boju izgubljati moč, ki bi jo pa lahko prihranil proletariat, je nesmisel. In tudi brez ozira na vse te razloge, pa mora danes nastopiti jugoslovanski proletariat le eno pot: skupno pot obrambe.

Kakor ostali proletariat Jugoslavije, tako ali pa še z bolj utemeljnimi vzroki morajo jugoslovanski železničarji se strniti v eni močni na razrednem stališču izgrajeni železničarski organizaciji. Vsako cepljenje te organizacije pomeni zmanjšanje moči te kategorije delavstva.

Ker nam je treba v prvi vrsti stanovske organizacije, zavračamo v naših vrstah komunizem ravno tako, kakor odločno zavračamo nacionalizem in klerikalizem.

Železničarska organizacija mora izvrčiti vse one elemente, ki so zakrivali njeno polomijo.

Zavarovalnica zoper nezgode.

V uradnem listu za Slovenijo je bila razglašena naredba ministra za socialno politiko v sporazumu z ministrom za promet — štev. 371. — o ustanovitvi „Železničarske

LISTEK.

Zapiski blaznega alkoholika.

(Dr. Meinert), posneto iz „Svobode“.

Predgovor.

Dne 22. novembra l. 1906 pride k meni dobro rejen in zgovoren gospod; bil je odkrit v njegovi pripovedi. „Bil sem urednik, pa sem izgubil službo, ker sem pil. Nazadnje sem zbolel vsled alkohola. Zdelo se mi je, da me preganjajo in, da se moram sam vsmrtniti. Zavodu za umobolne v Lipskem se imam zahvaliti, da sem še živ in zdrav. Kar sem tukaj in nekaj dni poprej preživel, sem napisal in vam izročam, ako dobite kakega založnika, ker potrebujem denarja“. Izročil mi je zvezek in že po naslovu sem izpoznal časnikarja.

Dnevnik.

Prebral sem prvo stran. Prav lepo se bere, mu rečem. Pustite tu rokopis in pridite v ponedeljek. Zadovoljen se je poslovil. Pa tudi jaz sem bil vedno bolj zadovoljen. Zakaj od strani do strani je bil spis tega alkoholika vedno bolj zanimiv, res nekaj posebnega. Videlo se je, da je pisano, kakor se je res godilo. Ne bi bil mislil, da je mogoče zmešanim možganom zamotane utise napadov tako natanko ohraniti. In nikdar nisem bral, da bi pijanec sam tako podrobno in v dovršenem slogu popisoval najbolj žalostne trenutke svojega zavoženega življenja. To je bil torej spis redke dragocene važnosti.

Ko je pisatelj v ponedeljek prišel, je dobil izplačan honorar za svoje delo. Ta dan je še zelo dišal po žganju; dejal pa je, da sedaj takoj pristopi k abstinentom. Neverjetno se mi je zdelo, ker je pravil, da tudi kadi; ako je pa alkoholik tudi kadilec je silno redko, da se vzdrži kot abstinent. Pi-

satelju na čast pa moram reči, da se že dolgo drži in pridno dela. Bil je dobre volje ta dan. Zato sem marsikaj zvedel iz njegovega življenja. Časnikar N. je 41 let star, sin protestantskega pastorja; ta je popil vsak dan 8—10 vrčkov piva in je v 68. letu kot alkoholik umrl vsled raka v želodcu in črevah. Mladi N. je že kot gimnazijalec precej pil, kakor je bilo v družini v navadi. Tudi njegov brat je zelo pil. Šol ni nikoli dovrši, zagledal se je v neko igralko v Berlinu, postal je sam gledališki igralec ter je bil četrto leta v dvomljivi družbi potovalnih igralcev. Nato je zašel med časnikarje, pridno je pisal, še pridnejše je pil. Bil je obtožen razžaljenja kr. veličanstva in obsojen na šest mesecev ječe. Ubežal je v Švico, na Francosko in od tod v Ameriko, kjer je ostal od leta 1895 do 1902. Bil je v New Yorku odličnega lista sourednik. Toda napadel ga je umobol in hotel se je usmrtiti. S tem je izgubil vso srečo. Vrnil se je na

avarovalnice zoper nezgode" v Ljubljani. Datirana je bila ta naredba z dnem 20. septembra 1920.

Smisel §§ 1, 2 in 5 te naredbe je, da se za izvrševanje nezgodnega zavarovanja železničarjev in drugih oseb na bivšem avstrijskem ozemlju Kraljev. Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so po dosedanjih predpisih spadale pod „Berufsgenossenschaftliche Unfallversicherungs Anstalt der öster. Eisenbahnen“ na Dunaju, ustanavlja posebna „Železničarska zavarovalnica zoper nezgode“ v Ljubljani in da ta zavarovalnica zavaruje izza 1. januarja 1920 vse te osebe zoper nezgode po predpisih veljavnih zakonov, torej po starih avstrijskih zakonih in njihovih izpremembah do 31. oktobra 1918 in novih naredb našega ministerstva za socialno politiko; da se morajo za poslovanje tega zavoda uporabljati, dokler se ne odobri poseben statut, določila statuta „Berufs-Unfallversicherungs-Anstalt der öster. Eisenbahnen“ na Dunaju in, da ta zavod prevzame 1. januarja 1920 vsa rentna bremena bivše „Berufs-Unfallversicherungs-Anstalt der öster. Eisenbahnen“ na Dunaju na ozemlju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; zato se mu tudi pridrži pravica do ustreznega deleža njene imovine.

§ 3 se glasi: do izpolnitve načelstva in do občnega zbora upravlja začasno zavarovalnico upravitelj, ki ga imenuje minister za socialno politiko na predlog ministra za promet.

Minister za socialno politiko sme sporazumno z ministrom za promet dodeliti upravitelju sosvet šestih članov. Od teh članov se imenujeta dva na predlog direktij državnih železnic v Sloveniji in v Dalmaciji; eden na predlog južne železnice (a pride po zaslišanju železniških organizacij).

§ 4 se glasi: Namesto voljenih članov razsodišča imenuje minister za socialno politiko sporazumno z ministrom za promet, zaslišavši direktije privatnih in državnih železnic, kakor tudi železničarske organizacije, dva člana in dva namestnika v razsodišču.

Daljna določila so manj važna. Določila § 3 in 4 smo navedli dobesečno zaradi njih posebne važnosti in pa ker pač karakterizirajo prav jasno naše razmere. Kot že navedeno, je bila ta naredba datirana z dnem 20. oktobra 1920. Baš 5 mesecev je poteklo od tega časa, ali o sosvetu za železniško zavarovalnico ne slišimo nič, o razsodišču

se ne ve nič. Vemo samo to, da nek upravitelj upravlja vse posle naše zavarovalnice. In to na lastno odgovornost.

Iz § 3 je razvidno, da se upravitelju lahko doda sosvet, ni pa rečeno, da se mu mora dodeliti ta sosvet. Ali zdrav človeški razum in socialna uvidevnost bi moral narekovati našim mogotcem, da upokličejo sosvet in s tem zvale odgovornost na ta sosvet.

Že dejstvo, da se imenuje sosvet, je za nas, ki čutimo demokratično, tako ponižujoče, da moramo z vso odločnostjo protestirati, da se niso še dozdej izvršile volitve odbora in razsodišča v ta za železničarje toliko važen socialen zavod. Ali če to iz bodisi katerega vzroka do danes ni bilo mogoče izvesti, pa naj bi se sklical v § 3 določeni sosvet, ki naj bi pripravil volitve.

Funkcija upravitelja vendar ne more večno trajati, ampak le toliko časa, dokler ne preda posle za to izvoljenemu odboru zavarovalnice. Ali ta zavarovalnica upravlja že od njene ustanovitve upravitelj sam. En sam človek in še ta državni uradnik, mlad človek, ki nima niti pojma o železnici, torej nestrokovnjak. Za njega samega mora biti to zelo neljubo in bi si z vpoklicom sosveta zelo olajšal lasten položaj. Nepoznamo ga, ali če ima le količkaj smisla za odgovornost, bi moral sam imenovanje sosveta zahtevati. Če se to imenovanje izvrši, bode njemu zelo olajšan položaj.

Če pomislimo, da vodi upravitelj sam vse posle, ki pripadajo odborom zavarovalnice, on mora izvesti organizacijo tega zavoda, izposlovati likvidacijo, določiti rente ali iste odbijati, namestiti osobje, določiti višino plače itd. To ogromno delo temeljito izvršiti je za enega človeka nemogoče, ker so železniške razmere zelo komplicirane.

Samo s pomočjo sosveta, v katerem sedijo strokovnjaki od železniških uprav in tudi od osobja samega, bi bilo mogoče različne posle zavarovalnice možno pravilno in s socialno uvidevnostjo reševati.

Jamstvo, da v tem za železniško osobje tako važnem zavodu obstoji popoln red in preveva oni socialen duh, ki je za vodstvo takega instituta predpogoj, je tudi sosvet le provizorična naredba, ki ima trajati le toliko časa, dokler se ne sestane pravilno izvoljen zavarovalniški odbor, v katerem bodo zastopniki osobja samega pošteno branili

interese zavarovancev. Ta sosvet bi moral takoj razpisati volitve.

To vprašanje smo stavili, ker so železničarji od nekdaj na soupravo svojih socialnih zavodov polagali največjo važnost. Noben železničar ne ve, če ga doleti danes ali jutri kaka nezgoda, če se ob prvi priliki še zdrav vrne k svoji družini, katero je zdrav in vesel zapustil. Železničar stoji med svojim službovanjem vedno z eno nogo v grobu, z drugo v zaporu. Kdo naj bi se čudil, če imajo železničarji za svoj zavarovalniški zavod več zmisla in zanimanje, kakor je prebrisanim mogotcem to ljubo. In če s potrebnim povdarem zahtevajo soupravo in soodločbo v tem za njih tako važnem zavodu, je to naravno.

Marcelj Žorgova polomija.

Že dalje časa obiskuje poslanec Žorga razne blagajnike podružnic „Saveza“ ter jih nadleguje s prošnjo, da naj mu izročijo sist rane članske prispevke. V petek 11. febr. je posetil blagajnika podružnice Ptuj sodr. Rozmana z namenom, da mu le-ta izroči tako zaželjeni denar. Ali tu je naletel na tak odpor, da ni dobil ficka. Ker pa je bil sklican za ponedeljek 14. febr. občni zbor Strokovnega društva železničarjev za Slovenijo skupine Ptuj, je mislil, doseči tukaj svoj namen. Ali naš Marcelj je doživel tukaj tak poraz, da se mu menda ne bo več zljubilo priti v Ptuj.

Sodrug Kopač je razložil vzroke zakaj so bili železničarji prisiljeni si vstanoviti stanovsko organizacijo, opustivši organizacijo, ki se je udinjala slepo moskovski komandi.

Govornik je obrazložil, kako so se Petrič in njegova klika ob njegovi odsotnosti ujedini s „Savezom“, ne da so ob tej priliki ščitili interese članov. Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo. Ali hišnemu posestniku gospodu Petriču je uga-jalo, da je dobival zraven penzije in rente še mesečno 3.500 K, zato je pa tudi trajno zatajeval interese članov tega društva.

Kako vzorno gospodarstvo je vodil gosp. Petrič, kaže najbolj slučaj, da so ob priliki železničarske stavke shranjevali potrdila in denar pri raznih kelnericah. Končno so zažgali vsa potrdila, potem pa pozvali kontrolo, da ugotovi redno poslovanje tega

Nemško, presedel nekaj kazni, bil pomiloščen in je zopet pisal za razne liste, kmalo je postal urednik, čez eno leto pa so ga zaradi pijančevanja odslovili. Potem je begal okrog, dokler ni prišel v zavod za umobolne. Po tem pojasnilu podam spis, ki mi ga je pisatelj izročil.

Uvod.

Vendar je enkrat konec strašnih dni, ko se mi je umobolnemu zdelo, da me povsod preganjajo sovražniki in mi groze z mukami in s smrtjo; konec je mukotrpnih noči brez spanja, ko sem razburjen poslušal skrivnostno šepetanje, ki mi je šumelo okrog ušes in v groznem strahu videl pred seboj ljudi, ki so z revolverji merili na mojo glavo. Vse to je bila prevara, bile so domišljije, strahotno orisane predstave, ki jih je povzročil v mojih možganih alkohol, ki sem ga užival neizmerno. Čudno, da se pojavljajo v možganih taki čudni vtisi, o katerih se nam zdi,

da se ne rode v naši glavi, marveč izven nas, tako, da popolnoma jasno vidimo pred seboj ljudi, ki jih ni pred nami, in da točno čujemo govorjenje, dasi okrog nas nikdo ne govori. Tako so me motile te čudne prevare, da so me prevladale tudi še ob dnevih zdravljenja, ko sem bil popolnoma avest, da se te prevare porajajo le v mojih možganih, ko sem tako slišal zopet skrivnostno šepetanje, vprašal sem v dvomu sam sebe: Ali je mogoče, da so se rodile te besede, ki jih čisto natančno slišiš, le v tvojih možganih, saj sem zdaj popolnoma jase in pameten in vem, da so to samo prazne domišljije in vendar mi ti glasovi vedno brne po ušesih?

Nazadnje pa so se poizgubila tudi ta zadnja znamenja boleznin popolnoma jasnega duha pišem te vrstice in skoro bi se moral smejati nad temi neumnostmi, ko bi ne bile tako neskončno strahovite. Svojo bolezen naslikam tu popolnoma po resnici, ne samo zato, da znamo, kako se godi človeku, ki je

na umu bolan, marveč posebno zato, da zvedo prijatelji alkohola, kakšno razdejanje napravi zloraba alkohola v človeških možganih. Moj spis ima namen po resnici sporočiti o vsem, kar sem mislil, govoril, kar je sploh blodilo v moji duši. Naj bi opis te boleznin obvaroval druge pred enako usodo.

Pisatelj.

I.

Žrtev alkohola. — Pregarjalci se pojavljajo.

Zopet me je prijelo. Dve leti sem imel mir, tedaj pa se me je zopet zaželelo, da bi bil popolnoma prost, da bi odvrigel od sebe vse vezi, da bi kakor svoboden mož po svoji volji, kakor mi je klical notranji glas, pil, pil in zopet pil. In jaz nesrečnež sem to storil, zanemarl sem svoje dolžnosti, hodil iz gostilne v kavarno, iz beznice v beznico, Nič jesti samo piti. Pivo, žganje — žganje.

uzornega pokrajinskega tajništva. Do Vukovarskega kongresa se je še kolikor toliko prikrivalo politično delovanje tega društva, ali po Vukovarskem kongresu, ki je sklenil podreditve strokovnih organizacij centralnemu partijskem Vijeću, je moralo biti vsakemu strokovničarju jasno, da se ne more več iti po tej poti. Jaz sam sem nešteto krat opozoril Petriča in njegovo gardo, da bode društvo razpuščeno, če ne krene na drugo pot. Ali vse zamanj, — Petrič se je smejal in dejal, da smo prestari, da bi to razumeli. Vzkliknil je, pa naj nam razpustijo društvo, bo pa Savez upostavil svoje podružnice in s tem smo se znebili podpor, ki jih moramo dajati svojim članom in bo za tem šele nastala prava bojovna organizacija železničarjev. Tako naziranje odgovarja povsem 21. točkam moskovske internacionale. Železničarski štrajk je pa pokazal vso nesposobnost voditeljev te organizacije. Smelo trdim, da ne bi bilo prišlo na Zaloški cesti do krvave tragedije, če bi bili imeli voditelji tega gibanja zadosti poguma korakati na čelu demonstrantov. Ali gospodje voditelji so rinili od zadaj ljudstvo naravnost v bajonete. Tudi jaz sem že neštete demonstracije vodil, ali bil sem z zaupniki vedno na čelu demonstrantov. Štrajk niso zakrivali srbski sodrug, marveč zaupniki slovenskih železničarjev so silili po očilu tajnika Kavčiča na štrajk in menda tudi Marcelj ni bil zadnji, ki ima za zadnji štrajk mnogo zaslug. Ko je vlada pozaprila nekaj zaupnikov, so se ostali poskrili in prepustili stavkajoče železničarje svoji usodi.

Pošiljali so konfuzne brzojave, da je vlada vse zahteve sprejela in, da se Savez pogaja z vlado le še radi ene točke. Zlobno so pa zamolčali, da je ta točka brezpogojna kapitulacija in nastop v delo. Niti toliko niso dosegli, da bi se bila vlada obvezala, da ne bode radi štrajka kdo kaznovan. Zamanj sem svaril pred stavko, ker mi je bilo znano, da vlada hoče štrajk, da se iznebi zaupnikov.

Prišla je reakcija in nekdanja močna železničarska organizacija je postala nezmožna za vsako akcijo. 3700 železničarjev je postalo na mah brezposelnih; črne liste so onemogočile dobiti si drugod zaslužek. Kaj so pa kričači naredili? Poskrili so se in zahrbtno obrekovali poštene zaupnike, ki niso hoteli več biti medij za take eks-

perimente. Če bi bili vodje poslušali pametne nasvete in uprizarili 48.urni protestni štrajk radi razveljavitve „Protokola sporazuma“, bila bi rešena čast organizacije, uspeh bi bil čisto drugačen in izognili bi se bili polomije.

Smelo trdim, da je splošni štrajk na železnicah nemogoč. Štrajk, ki ga vlada noče, ga tudi prepreči s koncesijami. Poskusili smo še v zadnjem trenutku, prepričati vodstvo z nezaupnico v Zidanem mostu. Ali gospodje so se držali svojih stolčkov kakor klešč živali. Vodstvo ni hotelo odstopiti.

Da še eno pripomnimo: Neodgovorni referenti se na zborovanjih povdarjali, da je štrajk političen in pozdravljali Ljenina in Sovjetsko republiko, kakor je to storil Perdan. Se morete čuditi temu, da je bila javnost prepričana, da se gre tukaj za državni prevrat in ne za gospodarsko gibanje železničarjev? Iz gori navedenih razlogov smo bili prisiljeni si vstanoviti novo stanovsko organizacijo. Priporočamo vam splošen vstop in vas prosim, da si izvolite danes odbor, ki bo vodil to novo vstanovljeno podružnico.

Sodrug Šegula, ki je predeloval občnemu zboru je dal besedo navzočemu poslancu Žorgatu, ki je navzoče moril z enournem govorom, v katerem je skušal braniti pravilno postopanje centralnega vodstva. Ali našel je samo enega pripadnika in sicer mladeniča Lazarja, ki ga je tudi pripeljal na zborovanje. Zapletel se je v taka protislovja, da je le malo manjkalo, da ga niso zborovalci posavili pod kap. Trdil je, da je imel Savez velike uspehe; da komunisti niso radi tega posredovali radi sprejema odpuščenih železničarjev, ker niso prisegli, da železničarji so šli v zapor ne radi stavke, ampak radi denunciacije. Da bodo morali železničarji še večkrat štrajkati in, da bi bilo vse drugače, če ne bi bili železničarji birokratije. (Tukaj je nastal vihar ogorčenja). Ker je bila večina organizacij komunistično orijentirana, so morali tudi železničarji to storiti. Moskva je centrala, ki ukazuje — mi pa moramo ubogati. Sedaj pa je bilo poslušalcem že preveč in Žorga je utihnil.

Sodrug Kopač je dejal, da mu ni treba odgovarjati, ker so to že zborovalci storili.

Pri volitvi odbora so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: Predsednik: Vučak Iv.

Zapisnikar in podpredsednik: Mele Matija. Blagajnika: Malek Fran in Marinčič Anton. Odbornika: Cafuta Jakob in Križan Fran. Kontrola: Horvat Rudolf in Kozmat Henrik. Zaupnika: Andrič, Možganjce in Jurman Anton, Ormož.

S primernim nagovorom je sodrug Šegula zaključil občni zbor nove krajevne skupine.

Vsi so odšli, le Žorga je ostal globoko zamišljen, da ni nič stalnega na temu svetu in, da je prisojeno demagogom kratko življenje.

Dopisi.

Ljubljana. Razmere na državni železnici postajajo od dne do dne bolj nevdružljive; posebno pri vlakospremnem osebju so postale v zadnjem času obupne. Da so take razmere nastale, se ni čuditi. Nekdanja enotna železničarska organizacija je razbita — vsak vleče na svojo stran, nič več ni skupnega. Vedno se je povdarjalo, da je treba enotne stanovske organizacije. Vsi svarilni klici so bili brezuspešni — slepo se je drlo za onimi ljudmi, ki so s frazami, demagogijo zavedli železničarje na to opolsko pot. Sedaj ko je vsled neštevilnih žrtev polom v organizaciji, izvaja uprava tiste naredbe, ki bi se jih ne upala izvesti v času, ko je bila organizacija zadosti močna, postaviti svojo silo v obrambo interesov svojih članov. Danes morajo na žal trpeti tudi oni železničarji, ki se niso nikdar strinjali z nasilno in nepramišljeno politiko centralnega vodstva, sedaj popolnoma onemogle organizacije.

Predpostavljene postopajo z osebjem brutalno, nikdar ne slišiš več lepe besede, vedno bolj se uveljavlja nekdanji marš ven! Za vsako malenkost se diktirajo občutljive kazni in denarne globe. Lojalnost, ki jo predpisuje stara službena pragmatika ne eksistira več, vsak odreka uslužbenec pomoč. Osebe že od leta 1916 ni dobilo službene obleke. Noben osebni protest ne izda — molči, pa opravlja službo kakor se ti ukaže. Z. J. Ž. spopolnjuje tiranijo tam, kjer jo je izvrševati pozabila uprava. Red za napredovanje se namerava uvesti po izpitih, vsled česar naj bi bilo zapostavljeno vse starejše osebe, bodisi osebni ali prtljajni sprevozniki, vlakovodje ali nadsprevozniki.

Po dosedajšnjih predpisih za polaganje izpitov je določen gotov čas. Po zadnji okrožnici št. 140 in 7760/I od 30. apr. 1909 je bila določena dodelitev po uporabi. Ta določba je bila za osebe še precej pravična. Med vojno se sicer niso držali predstojniki strogo te naredbe. Vsak uradnik je tolmačil to naredbo po svoje — nastala je cela anar-

pivo! Skrbno sem se ogibal navadnih gostiln, kjer bi se bil sestel s svojimi znanci. V predmestja sem hodil, v okolici in tudi tam po raznih pivnicah. In pil sem, veliko pil. Ponoči nisem hodil domov. Po kavarnah, po čakalnicah na kolodvorih, ki so odprte celo noč, sem posedal in popival. Zjutraj sem se za silo umil v kavarni in čez dan zopet, kakor prejšnji dan, popival, dasi nisem bil nikoli popolnoma pijan. Glava mi je kar gorela in zazdelo se mi je, da me ljudje postrani pogledujejo, noge so se mi šibile, roke so se mi tresle, toda pijan nisem bil, nikakor ne! Tako so minuli trije dnevi. Četrty dan sem šel v predmestje in stal na postajališču električne železnice. Čim manj sem jedel, toliko več sem kadil. Poleg mene sta stala dva moža, ostro sta me opazovala, kakor uradnika iz sodnije. Čemu me pač tako od strani opazujeta? — Tedaj sta pa tudi jela govoriti o meni, dasi šepetaje, vendar sem pa natanko slišal besede: „Danes

ga moramo dobiti!“ Drugi je dejal: „Že več noči ga ni bilo domov, sedaj se mora vendar enkrat naspiti, in v njegovem domovanju ga najlažje primemo.“ In zopet sta me strupeno pogledala.

Strašen nemir me je prevzel. Saj vendar nisem nič hudega storil! Ali morda vendar kaj, saj dandanes človek skoro ne ve, kdaj kaj zagreši, saj so postave tako polne nastavljenih zanj. Človek ima toliko sovražnikov, vse polno obrekovalcev — no pa saj bi ne stikali za menoj, če bi ne bil nič zagrešil. Toda jaz prav nič ne vem, kaj vse sem včeraj storil. Kdo ve kaj sem naredil! Če bi bil koga umoril, jaz se tega več ne spominjam. Toda naj bo kar hoče, hitro me ne bodo dobili. Ko sta se na nekem križišču električna vozova srečala, sem skočil iz enega voza v drugega. Nikdo ni šel za menoj. Smotko vržem proč in sedem na klop. Tu pa sedita dva gospoda kakor dva tajna policista. Seveda sta — saj že govo-

rita o meni. „Misli, da nama je ušel“ reče prvi, drugi pa se zasmije, rekoč: „Na vseh progah se vozijo tajni policisti“.

Toraj je vendar res, da me preganjajo. Očividno ne marajo napraviti nobenega šuma, sicer bi me lahko takoj prijeli. Zato treba, da sem vedno na takih prostorih, kjer bi bilo veliko šuma, če bi me prijeli. Peljem se na L. in sedem na vrt ter naročim kosilo. Zdelo se mi je, da bom tukaj popolnoma v miru. Jem nekaj, popijem tri kozarce piva in dve šili konjaka. Vroče je, zato se mi zadremlje. Nekdo pa me strese in jaz se zbudim. Ne smrčite tako grdo, reče mi gostilničar; meni nasproti pa je že sedel gospod, gotovo je bil tajni policist. Kako se mi zaničljivo posmehuje! Gostilničar stopi k njemu. „Danes ga gotovo dobimo“, reče policaj, „danes gre gotovo domov spat“.

(Dalje prih.)

hija, tako da je bil vsak zavrnen, če je prišel se pritožiti, da ni napredoval po starosti, takrat je bila merodajna uporaba, če se je pa pritožil, da ni po času uporabe napredoval, je bila pa merodajna starost dotičnega uslužbenca.

Bivše tržaško ravnateljstvo je izdalo leta 1918 okrožnico št. 1281/I. v kateri se je ponovno citiralo okrožnico 7760/I, potom katere naj se uravna ta zadeva. Ali sebičnost nekaterih uslužbencev je bila tako velika, da so skušali pri vsaki priliki le za sebe kovati kapital. Zato naj ravnateljstvo enostavno spodi take sebičneže in naj se ravna po obstoječih predpisih. V to svrhu naj pokliče dotično osebje na razgovor in v soglasju z njimi postavi pravilo za normalno napredovanje tega osebja.

Vam tovariši železničarji pa svetujemo, pristopite, kakor en mož Vaši stanovski organizaciji „Strokovnemu društvu železničarjev za Slovenijo“, ki bode le tedaj lahko uspešno delala, če bo imela med Vami tisto zaslonbo, ki je potrebna, za ureditev Vaših stanovskih razmer.

Železničar.

Več jasnosti. Z odlokom št. 2499/1-I z dne 30. dec. 1920 naredba št. 146 ravnateljstva Zagreb Službeni list 48 je bil povišan progovni pavšal za osebje, katero je imelo pravico do pavšala mesto trošnine. S tem odlokom je bil torej povišan pavšal ali na žal se dosedaj ta pavšal še ni izplačal in sicer ne po povišanju pa tudi ne po stari odmeri. Sedaj pa se zahteva predložitev troškovnika (Reise-Partikulare) za vse mesece nazaj, za katere je povišanje veljavno, češ, da uslužbenec dobi samo za one dni pavšal plačan, katere je faktično izven domicila službo opravljal; med tem, ko se mu oni delež, kateri pripada na dneve, ko je bil zaposlen v domicilu, odtegne. Po zdravem razumu pa to ni potem pavšal, ampak samo prikrajšana trošnina, s katero osebje ne more biti zadovoljno in je ureditev tega vprašanja nujna, ker se s tem odlokom kršijo zajamčene pravice.

V pojasnilo naj služi, da so imele svoj čas kategorije bločnih in brzovravnih mojstrov trošnine. Ali izvedba je pokazala, da je ugodnejše, ako se upelje mesto trošnin takozvani pavšal, to pa iz razloga, ker so ti uslužbenci vedno na takih mestih nastavljeni, kjer je največ posla in so zanemarjali službo v domicilu ter izgovarjajoč se, da so morali na progo, ker so tam več zaslužili. Zatoraj se je uvedel pavšal, z drugimi besedami povedano toliko dobiš kot odškodnino za celi mesec ali si več na progi ali manj, samo da se neoporečno vrši služba. Za odmero pavšala je služila pri signalnih nadziralnih (to so oni, kateri vrše službo prejšnjih Block in Telegrafmeisterov ob enem) svota, katera se je računala za 20 polovičnih trošnin brez vseh nadaljnjih prispevkov, (to bi bilo sedaj $20 \times 35 = 700$ K mesečno).

Ako je pa uslužbenec na takem pavšaliranem mestu zbolel, ali pa imel dopust, in je trajala njegova odsotnost 14 dni ali več, se je njemu odtegnil ves pavšal. Če bil pa

poklican na službovanje izven svoje določene proge, je imel pravico zaračunati trošnino. Samoumevno, da se mu je oni del pavšala, kateri je pripadal na tiste dni za katere je dobil trošnine, odtegnil.

Sedanja naredba pa je tako konfuzna da jo vsak dragače tolmači in osebje čaka in čaka in ne more dobiti še ono ne, kar je dobilo pred povišanjem trošnine in pavšala.

Prizadei.

Sp. Šiška. Dne 16. febr. t. l. se je vršil v gostilni Petejan shod vlakospremnega osebja, na katerem je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Resolucija.

Zbrano vlakospremno osebje dne 16. t. m. v gostilni Petejan, najenergičnejše protestira proti nameravani oddelitvi vlakospremnega osebja po položenih izpitihi:

I. Zato, ker se ravnateljstva niso držala predpisov izdanih leta 1909. pod št. 22111, ki določajo polago izpitov. Ako obstoja namen, da se postavijo merodajni izpiti, se naj določi gotova doba časa, katera omogoči vsem uslužbencem napraviti strokovne izpite, tako da ne bo nihče oškodovan.

II. Ker le tem potom se bode vdelitev sistematično vpeljala brez oškodbe posameznikov.

III. Vsi dosedanji osobni in prtljažni sprevodniki naj ostanejo na svojih mestih in naj bo za te merodajna uporaba. V določeni dobi pod točko I. naj se upošteva starost, za novo udelitev, ker le tem potom bo omogočeno vpoštovati celotno osebje. Nikakor ni upravičeno iz sedanjo reorganizacijo posegati v preteklo dobo in s tem kratiti uslužbencem pridobljene pravice.

Maribor, Občni zbor; skupina Maribor I. Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo se je na svojem občnem zboru dne 6. jan. 1921 razpustila. Člani te podružnice so korporativno pristopili k „Strokovnemu društvu železničarjev za Slovenijo“, kamor se je tudi preneslo premoženje prejšnje skupine na ustanovnem občnem zboru dne 21. januarja se je izvolil nov odbor, ki se je sledeče konstituiral:

Predsednik: s. Simon Lorger; blagajnik: s. Fran Lebar; namestnik: s. Alojzij Ravš; zapisnikar: s. Simon Jančar; namestnik: s. Marstin Kletthofer; preglednika računov: s. Andrej Majhen, Matija Pilaj; Odborniki: s. Ivan Valentan, Josip Vešligaj, Ignac Golob, Martin Ruedl, Andrej Bahun.

Odbor ima vsak 1. in 3. petek v mesecu redno sejo. Ko bodo vse kategorije imenovale svoje zaupnike, tedaj bodo isti objavljeni. Sodrugi, ki so preje pripadali „Spl. želez. org. za Jugoslavijo, in ki so iz vzrokov krize izostali ali zaostali s prispevki, se nujno pozivljajo, da poravnajo zaostale prispevke, ker so jim že pridobljene društvene pravice zajamčene.

Sodrugi! Temni oblaki se zbirajo nad nami. Gorje nam, če nas zaloti nevihta nepripravljene. Reakcija pri nas vzdiguje močno svojo glavo ter se pripravlja na ge-

neralni napad. Hoče nam stare, v težkih bojih pridobiti pravice odvzeti, ali vsaj poslabšati namesto zboljšati. Naši penzijski kot provizijski skladi, kakor tudi naše zavarovanje proti nezgodam so v nevarnosti. Združimo se dokler je čas!

Maribor. Z ustanovitvijo naše organizacije ni vstreženo našim ljubim „Zvezarjem“. Nikakor jim ne moremo vstreči. Če naredim tako ali tako, nikakor jim ni prav. Pravijo, da bi jim le vsem vstregli, če bi k njim pristopili. Toda mi jih nočemo spravljati v zadrego.

Že sedaj, ko imajo malo članov, ne vedo, kako bi vse nagradili, kako bi še neki bilo, ko bi še mi jim povečali število. Zvezarji namreč vsakomur obljubijo, da če pristopi, bo avanziral in bo prišel na boljše mesto. Zato ostanejo sociji na slabšem. Ker pa vendar dobrih mest ni toliko, zato morajo nekateri tudi Zvezarji se zadovoljavati z slabšimi mesti.

Sicer prevladuje splošno mnenje, da bi bil že zadnji čas, da bi se železničarji, kot taki združili v eno silno organizacijo, toda na kakšni podlagi? Mi smo sicer napravili en korak k zblizanju s tem, da smo rekli, da naj ne bode v strokovni organizaciji mesta za drugo politiko kot strokovno in tega se hočemo tudi držati. In to je: Toliko na stanovskih shodih kot tudi v strokovnem listu ne sme biti mesta za politiko. Seveda izven strokovnega društva pa je svobodno vsakemu železničarju, da je politično predeljen, kakor on hoče. Več seveda ne moremo koncedirati. Toda Zvezarji pridejo in pravijo, da to še ni dosti: Moramo se odpovedati razrednem stališču in pa Internacionali.

To se pravi: Mi moramo postati narodnjaki to je, šovinisti ter se moramo pomešati v en lonec z buržoazijo. To pa zato, ker gospodje sovražijo razredni boj.

Toda to je točka, o kateri bi lahko cele knjige pisali. Da bi mi od razrednega stališča popustili, tedaj bi nehali biti bojerna organizacija ter bi se s tem degradirali na čisto navadno veteransko društvo. Povejte Vam jasno in odločno, da ako to zasledujete, tedaj je vsaka diskuzija za ujedinenje odveč. Zavedamo se prav dobro, da je vodstvo, ki mu načeluje gospod Deržič, le instrument, skozi katerega govori buržoazija, kapitalisti.

Nikakor ne vidimo vzroka, zakaj bi morali biti železničarji hrbitišče, po katerem naj bi razni Deržiči hitreje lezli navzgor.

Za kratek čas.

Mlada zakonska dvojica občuduje na kolodvoru lokomotivo in vpraša strojevodjo: „Kol'k visoko starost doseže taka mašina?“ „Približno 30 let.“ „Kako kratko življenje ima?“ „I, seveda, ker prehudo kadi, vsaj vidite!“

Jože Petrič: „Enkrat sem se držal desnice, drugič levice, sedaj pa vidim, da je najboljše, da se držim zidu“ — se vzdigne in gre počasi naprej.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Pesojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskomtujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Železničarji! Naročajte in razširjajte ŽELEZNIČARJA.

ADALBERT KASSIG, Ljubljana

Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic

priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, rosete, gumbe, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižjih cenah. Postrežba točna.

Konsumno društvo za Slovenijo

opozarja kraj. odbore, zaupnike in zadružnike na na svoj hranilni oddelek, ki sprejema

hranilne vloge

in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga

4%

Vloge, kojih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo vloge šele najmanj po polletnem odpovednem roku,

4½%

Na delo, vsakdo agitiraj, da bodo koncem letošnjega poslovnega leta šteje hranilne vloge

milijone kron!